

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.0.İSG-0-10-00-235-4/ 3646
Konu : Kanun Tasarısı

042046

01 EYL 2008

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA
GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalgil Sokak No:2 Kat:4
Maltepe – ANKARA

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan 155 Sayılı ILO Sözleşmesi gereği kurulan Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi'nin 20.01.2006 tarihinde yapmış olduğu 4. toplantısında oy çokluğu ile kabul ettiği, 2006-2008 Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesinin, **Politik Hedefler** kısmında da yer alan AB normlarına ve hukuk sistemimize uygun bir İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun çıkarılması doğrultusunda çalışmalarına başlanmış, hazırlanan taslak konsey üyelerinin görüşlerine sunulmuş, en son 07.07.2008 tarihinde yapılmış olan Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi toplantısında alınan karar gereği, taraflardan taslağın maddeleri bazında görüş talep edilmiş, 21.07.2008 tarihine kadar gelen görüşler doğrultusunda taslağa son şekli verilerek ilişikte gönderilmiştir.

Konu ile ilgili Sayın Bakanımızın başkanlığında, Makam katında 09.09.2008 günü saat 14.00'de yapılacak olan toplantıya, üst düzey bir temsilcinizin katılımının sağlanması hususunda gereğini rica ederim.

Kasım ÖZER
Bakan a.
Genel Müdür

EKLER:

1- İSG Kanun Tasarısı(18 sayfa)

DAĞITIM.

Gereği:

Sağlık Bak.

DPB

TİSK

TOBB

TÜRK-İŞ

HAK-İŞ

DİSK

KAMU-SEN

MEMUR-SEN

KESK

TTB

TMMOB

T. T. İşleri Merkaz Kanun Tasarısı	
Gönderme Tarihi	02.09.2008
Geliş No.	2290-08
Ekl	

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU TASARISI TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, çalışanların sağlık ve güvenliklerinin sağlanması, şartların sürekli iyileştirilmesi, mesleki risklerin önlenmesi, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması ve bu hususta alınacak önleyici ve koruyucu tedbirler ile çalışan ve temsilcilerin eğitimi, bilgilendirilmesi, görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması konusunda usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İstisnalar

Madde 3- (1) Bu Kanun hükümleri;

- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi özel Kanunlarından kaynaklanan faaliyetlerinde,
- Genel Kolluk Kuvvetlerinin eğitim, operasyon, tatbikat ve benzeri kendine özgü faaliyetlerinde,
- Sivil savunma ve acil durum müdahale birimlerinin eğitim, tatbikat, afetlere müdahale gibi faaliyetlerinde, uygulanmaz.

Bu durumda ki çalışanların sağlık ve güvenliği bu kanunun amaçları doğrultusunda sağlanacaktır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,
- İşveren vekili: İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan kimseleri,
- Alt işveren: Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği çalışana sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işvereni,
- İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddî olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği birimi,
- Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın bu Kanun kapsamındaki kamu veya özel işyerlerinde, istihdam edilen gerçek kişiyi,
- Çocuk çalışan: 14 yaşını bitirmiş 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış çalışana,
- Genç çalışan: 15 yaşını bitirmiş ancak 18 yaşını tamamlamamış çalışana,
- Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,
- Bölge Müdürlüğü: İşyerinin kayıtlı olduğu Bakanlık Bölge Müdürlüğünü,
- Başkanlık: Devlet Personel Başkanlığını,

- ı) İş sağlığı ve güvenliği uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere Bakanlık tarafından belgelendirilmiş mühendisi,
- i) İş sağlığı ve güvenliği teknik elemanı: İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere Bakanlık tarafından belgelendirilmiş fizik, kimya lisans bölümü mezunları, teknik öğretmenler ile meslek yüksek okullarının iş sağlığı ve güvenliği bölümü mezunu teknikerleri,
- j) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere Bakanlık tarafından belgelendirilmiş hekimi,
- k) İşyeri hemşiresi: İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere Bakanlık tarafından belgelendirilmiş hemşireyi,
- l) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi: İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği konularında çalışanları temsil etmeye yetkili çalışanı,
- m) İş kazası: Önceden planlanmamış, ölüme, hastalanmaya, yaralanmaya veya iş ekipmanlarının zarara uğramasına yahut üretim kaybına yol açan olayı,
- n) Meslek hastalığı: İşin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden çalışanın uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza hallerini,
- o) Önleme: İşyerinde yürütülen işlerin bütün aşamalarında mesleki riskleri önlemek veya azaltmak için planlanan veya alınan tedbirlerin tamamını,
- ö) Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı, işyerini ya da üretimi etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,
- p) Tehlike Sınıfı: Bir işyerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanları, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenen tehlike grubunu,
- r) Risk: Tehlikelerin gerçekleşmesinden kaynaklanan kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,
- s) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, tehlikelerden kaynaklanan risklerin derecelendirilmesi, kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması, uygulanması ve uygulamalarının izlenmesi amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İşverenin Yükümlülük ve Sorumlulukları

İşyerinin bildirim

MADDE 5- (1) Bu Kanunun kapsamına giren nitelikte bir işyerini kuran, her ne suretle olursa olsun devralan, nakleden, çalışma konusunu kısmen veya tamamen değiştiren, faaliyetine son veren, işyerini kapatan işveren veya işveren vekili bir ay içinde ilgili bölge müdürlüğüne bildirim yapmakla yükümlüdür.

(2) Bu Kanun kapsamında yer alan işyerlerinin bildirim, tescili, bildirimde yer alması gereken bilgiler ile bildirimde eklenecek belgelere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

(3) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa ile 13/6/1952 tarih ve 8140 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin tanzimi Hakkında Kanun'a göre bildirimde bulunan işverenler bu Kanuna göre ayrıca bildirimde bulunmaz.

İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 6- (1) İşveren, işle ilgili her konuda çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.

(2) İşverenin iş sağlığı ve güvenliği konusunda, bu Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, işyeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet alması bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülükleri, işverenin birinci fıkradaki sorumluluğunu etkilemez.

(4) İşveren, çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamak için mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil gerekli her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun sürekli iyileştirilmesi amacıyla yönelik çalışmalar yapmakla ve işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izlemek ve denetlemekle yükümlüdür.

(5) İş sağlığı ve güvenliği ile iş hijyeni konusunda alınacak tedbirlerin maliyeti, hiçbir şekilde çalışanlara yansıtılamaz.

Önlemenin genel prensipleri

MADDE 7- (1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ile ilgili tedbirlerin alınmasında;

- a) Risklerden kaçınılması,
- b) Kaçınılması mümkün olmayan risklerin analiz edilmesi,
- c) Risklerle kaynağında mücadele edilmesi,

ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi, bu amaçla; öncelikle işyerlerinin tasarımında, iş ekipmanları, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen gösterilmesi, özellikle monoton çalışma ve önceden belirlenmiş üretim temposunun hafifletilerek bunların sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi,

- d) Teknik gelişmelere uyum sağlanması,
- e) Tehlikeli olanların, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi,

f) Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı, genel bir önleme politikasının geliştirilmesi,

- g) Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik verilmesi,

- ğ) Çalışanlara uygun talimatların verilmesi,

genel prensiplerine uymakla yükümlüdür.

İşin özelliğine göre uyulması gereken iş sağlığı ve güvenliği prensipleri

MADDE 8- (1) İşveren, işyerinde yapılan işlerin özelliklerini dikkate alarak:

a) Kullanılacak iş ekipmanının, kimyasal madde ve müstahzarların seçimi, işyerinin tertip ve düzeni gibi konular da dahil çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tüm riskleri değerlendirerek, değerlendirme sonucuna göre, alınan önleyici tedbirler ile seçilen çalışma şekillerinin ve üretim yöntemlerinin, çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltmesini ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir olmasını sağlar,

b) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır,

c) Yeni teknolojilerin planlanması ve uygulanmasında, seçilecek iş ekipmanının, çalışma ortam ve şartlarının çalışanların sağlık ve güvenliğine etkisi konusunda çalışanların ve/veya temsilcilerinin görüşlerini alır,

ç) Hayati ve özel tehlike bulunan yerlere yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

Kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırma yükümlülüğü

Madde 9- (1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden kişisel maruziyete ve çalışma ortamına yönelik olarak gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmalar yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(2) Kişisel maruziyete ve çalışma ortamına yönelik olarak gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların usul ve esasları ile bunları yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin belirlenmesi, gerekli izin verilmesi ve verilen izin iptal edilmesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

İşverenler arasında işbirliği, koordinasyon ve sorumluluk

MADDE 10- (1) Bir işyerinin birden fazla işveren tarafından kullanılması durumunda işverenler, iş sağlığı ve güvenliği ile iş hijyeni tedbirlerinin uygulanmasında işbirliği yapar, yaptıkları işin niteliğini dikkate alarak; mesleki risklerin önlenmesi ve bunlardan korunma ile ilgili çalışmalarını koordine eder, birbirlerini ve birbirlerinin çalışanlarını veya temsilcilerini riskler konusunda bilgilendirir. Koordinasyon, işverenler tarafından müştereken belirlenen kişi veya kişilerce sağlanır.

(2) Asıl işveren ile alt işveren faaliyetlerinin, birbirlerinin çalışmalarını etkileyebileceği durumlarda, alınması gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi ve uygulanması konularında gerekli koordinasyon asıl işveren tarafından sağlanır. Asıl işveren, alt işverenin çalışanlarına karşı o işyeri ile ilgili bu Kanundan doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

(3) Alt işverenin, kendi çalışanları için, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasından doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği, işin özelliği dikkate alınarak asıl işveren tarafından sürekli denetlenir.

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi

MADDE 11- (1) Bu bölümde belirtilen yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla işveren, işyerindeki iş sağlığı ve güvenliği risklerini önlemek, önleyici ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere, işyerinin büyüklüğünü, tehlike sınıfını, işin niteliğini ve çalışan sayısını dikkate alarak işyeri sağlık ve güvenlik birimi oluşturmakla yükümlüdür. İşyeri sağlık ve güvenlik biriminde işyerinden, işyeri hekimi, iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, iş sağlığı ve güvenliği teknik elemanı, işyeri hemşiresi ile ihtiyaç duyulması halinde diğer meslek dallarından, Bakanlık tarafından belgelendirilmiş bir veya birden fazla kişi görevlendirilir.

(2) İşyerinde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen nitelikte personel bulunmaması halinde aynı fıkradaki hizmetler; Bakanlık tarafından belgelendirilmiş işyeri dışındaki kişi ve/veya kuruluşlardan alınabileceği gibi bir veya daha fazla işverenin birlikte kuracağı işyeri sağlık ve güvenlik biriminden de alınabilir. İşyeri dışındaki kişi ve/veya kuruluşlardan iş sağlığı ve güvenliği açısından koruyucu önleyici mahiyette danışmanlık hizmeti alınmış olması ile asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulmuş olmaz.

(3) Bu madde kapsamındaki hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilen kişilerin, görevlerini yerine getirmeleri sebebiyle hakları kısıtlanamaz ve bu kişilere iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili görevlerini yapabilmeleri için yeterli zaman verilir.

(4) İşveren faaliyetlerini, hizmet aldığı ya da görevlendirdiği kişi veya kuruluşların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan teklif ve tavsiyelerini dikkate alarak yürütür.

(5) İşveren, hizmet aldığı kişi veya kuruluşların, çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında bilgilendirilmesini, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanlar ve bu çalışanların işverenleri hakkında gerekli bilgilere ulaşabilmelerini sağlar.

(6) Yeterli mesleki bilgi, beceri ve donanıma sahip olması halinde, işyerinin büyüklüğü, tehlike sınıfı, işin niteliği ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususların yerine getirilmesi sorumluluğunu işveren kendisi üstlenebilir.

(7) Bu madde kapsamında;

a) İşyeri sağlık ve güvenlik biriminde, işyerinden görevlendirilen veya işyeri dışından hizmet alınan kişilerde ve/veya kuruluşlarda; aranacak nitelikler, bu kişi ve/veya kuruluşların çalışma şartları ve görevlerini nasıl yürütecekleri, görevlendirilecek kişilerin sayısı, işe alınmaları ile bu kişilerin eğitimleri, eğitimi verecek kurum ve/veya kuruluşların nitelikleri,

b) Bu kişi ve/veya kuruluşların; görev, yetki ve sorumlulukları, Bakanlık tarafından belgelendirilmeleri ve belgelerin iptali, kuruluşlarda bulundurulacak personel ve donanım ile bu kuruluşların denetlenmesi,

c) İşyerinin büyüklüğü, tehlike sınıfı, işin niteliği ve çalışan sayısına göre; bu kişi ve/veya kuruluşlardan hangi şartlarda hizmet alınacağı, görevlendirilecek ya da hizmet alınacak kişilerin sayısı, işyerinde verilecek hizmet süresini,

ç) İşverenin bu maddenin altıncı fıkrası kapsamında sorumluluğu hangi hallerde kendisinin üstlenebileceği,

hususları ile ilgili usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

(8) Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde ilgili mevzuatına göre çalıştırılmakta olan hekimlere, birinci fıkrada belirtilen belgeyi almak şartıyla ve asli görevleri kapsamında, çalışmakta oldukları kurum ve kuruluşların asil işveren olarak çalıştırdıkları kişilerin işyeri hekimliği hizmetleri gördürülebilir. Bu kurum ve kuruluşlarda bulunan sağlık birimleri, gerekli şartları taşıması halinde işyeri sağlık ve güvenlik birimi olarak da kullanılabilir.

(9) İşyeri sağlık ve güvenlik biriminde işyeri hekimi olarak görevlendirilecek tabipler 6023 sayılı Kanunun beşinci maddesi hükümlerinden muaf tutulacaktır.

İlkyardım, yangınla mücadele, kişilerin tahliyesi, ciddi ve yakın tehlike

MADDE 12- (1) İşveren;

a) İşyerinin büyüklüğünü, yapılan işin niteliğini, çalışan sayısını ve işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; ilkyardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi için gerekli tedbirleri alır,

b) Özellikle ilkyardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

(2) İşveren, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen ilkyardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için işyerinin büyüklüğünü ve taşıdığı özel tehlikeleri dikkate alarak, bu konuda eğitilmiş, uygun donanıma sahip, yeterli sayıda kişiyi görevlendirir.

(3) İşveren;

a) Ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlara karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında mümkün olan en kısa sürede bilgilendirir,

b) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda, çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için gerekli düzenlemeleri yapar ve talimatları verir.

c) Ciddi ve yakın tehlike durumunun devam ettiği çalışma şartlarında, zorunlu kalınması halinde, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler hariç, diğer çalışanlardan işlerine devam etmelerini isteyemez.

(4) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk eden çalışanların bu davranışları nedeniyle hakları kısıtlanamaz.

(5) Çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda, bilgilerini ve mevcut teknik donanımları kullanarak istenmeyen sonuçların önlenmesi için gerekeni yapabilecek durumda olmalarını sağlamak zorundadır.

(6) Çalışanlar ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike ile karşı karşıya kalmaları halinde iş sağlığı ve güvenliği kuruluna başvurarak durumun tesbit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul aynı gün toplanarak kararını verir ve durumu tutanakla tesbit eder. Karar çalışana ya da temsilcisine yazılı olarak bildirilir. İş sağlığı ve güvenliği kurulu bulunmayan işyerlerinde bu talep işveren veya vekiline yapılır. İşveren veya vekili yazılı cevap vermek zorundadır.

(7) Bu madde kapsamında, kendilerine verilen görevleri yapmakta ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça çalışanların hakları kısıtlanamaz.

Acil Eylem Planları

MADDE – 13 (1) İşveren;

a) Çalışma ortamını, kullanılan maddeleri, iş ekipmanları ve çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirecek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirleyerek bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alacaktır.

b) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapacak, eylem planlarını hazırlayacak, bu durumlarla mücadele için önleme, koruma, tahliye ve benzeri konularda görevli ekipler oluşturarak, araç ve gereçleri sağlayıp, eğitim ve tatbikatları yaptıracak ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlayacaktır.

(2) Yapılan işin niteliği, çalışan sayısı, işyerinin büyüklüğü, kullanılan, depolanan ve üretilen maddeler, kullanılan iş ekipmanları, işyerinin konumu ve birlikte bulunması gibi konular dikkate alınarak acil eylem planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Risk değerlendirme

MADDE 14- (1) İşveren, işyerinde özel risklerden etkilenebilecek çalışanların durumunu da kapsayacak şekilde, sağlık ve güvenlik yönünden, risk değerlendirme yapmak ve/veya yaptırmakla yükümlüdür.

(2) İşveren, risk değerlendirmesinin sonucuna göre alınması gereken koruyucu tedbirlere ve kullanılması gereken koruyucu ekipmana karar verir ve alınan kararları uygular.

(3) Risk değerlendirmesinin yapılması, değerlendirme yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin belirlenmesi, gerekli izinlerin verilmesi ve izinlerin iptal edilmesi ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirim

MADDE 15- (1) İşveren,

a) Bir çalışanın üç günden fazla işgünü kaybına sebep olan iş kazaları ile tespiti yapılarak kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, üç işgünü içinde işyerinin kayıtlı olduğu bölge müdürlüğüne bildirmekle,

b) İşyerinde meydana gelen bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmak, gerekli incelemeleri yapmak, bunlarla ilgili rapor düzenlemek, bu kayıt ve raporları teftişe yetkili iş müfettişlerince istenildiğinde gösterilmek üzere işyerinde hazır bulundurmaktır.

yükümlüdür.

(2) Sağlık kuruluşları, kendilerine intikal eden iş kazası veya meslek hastalığı tespiti ya da şüphesi olan vakaları, en geç on gün içinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(3) İş kazaları ve meslek hastalıklarının bildirim, incelenmesi, kayıt ve raporların hazırlanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Çalışanların bilgilendirilmesi

MADDE 16- (1) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla çalışanlar işveren tarafından bilgilendirilir.

(2) Bu amaçla işveren,

a) İşyerinin geneli ile çalışılan bölümler ve/veya yapılan bütün işlerde yürütülen faaliyetler, karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, önleyici ve koruyucu tedbirler,

b) Çalışanların ve/veya temsilcilerinin yasal hak ve sorumlulukları,

c) Bu Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilkyardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler,

hakkında çalışanların ve/veya temsilcilerinin işyerinin özelliklerini de dikkate alarak gerekli bilgiyi almalarını sağlar.

(3) İşveren, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların, ikinci fıkrada belirtilen bilgileri almalarını sağlamak üzere, söz konusu çalışanların işverenlerine gerekli bilgileri vermekle yükümlüdür.

(4) İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili özel görevi bulunan çalışanların ve/veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin bu görevlerini yürütebilmeleri için;

a) Bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen risk değerlendirmesi ve koruyucu tedbirlere ilişkin bilgilere, 15 inci maddesinde belirtilen kayıt ve raporlara,

b) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili teftiş faaliyetlerinden, bu konuda sorumlu kişi ve kuruluşlardan elde edilen bilgiler ile koruma ve önleme çalışmalarına ilişkin bilgilere,

ulaşabilmelerini sağlar.

Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması

MADDE 17- (1) İşveren, bu Kanunun 25 inci maddesini dikkate alarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda çalışanların ve/veya temsilcilerinin görüşlerini alır, öneri getirme hakkı tanır ve bu konulardaki görüşmelerde yer almalarını ve katılımlarını sağlar.

(2) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevi bulunan çalışanların ve/veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin;

a) Sağlık ve güvenliği önemli derecede etkileyebilecek herhangi bir tedbirin alınmasında,

b) Bu Kanunun;

1) 11 inci maddesinde belirtilen sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve koruyucu hizmetlerin yürütülmesi işleri ile bu işleri yürütmek üzere işyerinden görevlendirilecek kişilerin belirlenmesinde,

2) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işyeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet alınmasında,

3) 12 nci maddesinde belirtilen ilkyardımdı, yangınla mücadele ve tahliye işleri için kişilerin görevlendirilmesinde,

4) 14 üncü maddesinde belirtilen risk değerlendirmesinin yapılması ve alınması gereken koruyucu tedbirlere ve kullanılması gereken koruyucu ekipmana karar verilmesinde,

5) 16 ncı maddesinde belirtilen çalışanların bilgilendirilmesinde,

6) 18 inci maddesinde belirtilen eğitimin organize edilmesi ve planlanmasında,

Önceden görüşlerini alır.

(3) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcileri, tehlikenin kaynağında yok edilmesi veya azaltılması için işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

(4) İş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevi bulunan çalışanların veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen görevlerini yürütmeleri nedeniyle ücret ve diğer hakları kısıtlanamaz.

(5) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerine, bu Kanunda belirtilen görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli imknı sağlar ve bir ücret kaybı olmadan çalışma saatleri içerisinde yeterli zamanı verir.

(6) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcileri, işyerinde yapılan teftişler sırasında iş müfettişine görüşlerini bildirme hakkına sahiptir.

Çalışanların eğitimi

MADDE 18- (1) İşveren, alışanların çalıştığı birime ve yaptığı işe özel bilgi ve talimatları içeren sağlık ve güvenlik eğitimi almasını sağlar ve bu amaçla gerekli organizasyon ve planlamayı yapar.

Bu eğitim özellikle;

a) İşe başlamadan önce,

b) alışma yeri veya iş değişikliğinde,

c) İş ekipmanlarının değişmesi halinde,

d) Yeni teknoloji uygulanması halinde,

yapılır.

(2) Eğitim, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(3) İşveren, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların yapacakları işlerde karşılaşacakları sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimi aldığına dair belge ve bilgiye ulaşmadan işe başlatamaz.

(4) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

(5) Bu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen eğitimin maliyeti, hiçbir biçimde çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma sresinden sayılır.

(6) İşveren, geçici iş ilişkisi ile işyerine gelen çalışanlara, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı gerekli eğitimi verir.

(7) Kişiler yapacakları işle ilgili mesleki eğitim verilmeden işe başlatılamaz.

(8) Çalışanlara ve/veya temsilcilerine verilecek eğitime ilişkin usul ve esaslar ile iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verecek kişi ve kuruluşlarda aranacak özellikler Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sağlık gözetimi

MADDE 19- (1) İşveren, kişilerin işe girişlerinde, iş değişikliğinde ve düzenli aralıklarla, işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmasını sağlamakla yükümlüdür.

(2) Sağlık raporları; işyeri hekiminden ya da Bakanlıkça belirlenen sağlık kurum ve kuruluşlarından alınır. Raporlara itirazlar Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının ilgili birimine yapılır. Verilen kararlar kesindir. Sağlık gözetiminin maliyeti hiçbir şekilde çalışanlara yansıtılamaz.

(3) Sağlık gözetimi, sağlık raporları, sağlık kurum ve kuruluşları ile ilgili usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hassas risk grupları

MADDE 20- (1) Kadın, çocuk, yaşlı, özürü, gebe veya emziren kadınlar ve diğer hassas risk grupları, çalışma ortam ve şartlarından ve özellikle bunları etkileyen tehlikelerden korunurlar.

(2) Bu Kanununun 14 üncü maddesine göre yapılacak risk değerlendirmesinde hassas risk grupları da özel olarak dikkate alınır. İşveren bu değerlendirmenin sonucuna göre gerekli tedbirleri alır.

(3) Gebe veya emziren kadınların hangi dönemlerde ne gibi işlerde çalıştırılmalarının yasak olduğu ve bunların çalışmalarında sakınca olmayan işlerde hangi şartlara ve usullere uyulacağı, ne suretle emzirme odaları ve/veya kreş kurulması gerektiği, işverenlerin hangi hallerde dışarıdan hizmet alabilecekleri veya ortaklaşa oda veya yurt kurabilecekleri Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışanların Yükümlülükleri

Çalışanların yükümlülükleri

MADDE 21- (1) Çalışanlar, görevlerini, işveren tarafından kendilerine verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yerine getirir. Çalışanlar, görevleri ile ilgili olan veya olmayan davranışlarından, kendilerinin ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğinin olumsuz etkilenmemesi için gerekli özen ve dikkati göstermek zorundadır.

(2) Çalışanlar, işveren tarafından kendilerine verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda;

a) Makina, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını doğru şekilde kullanmakla,

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve kullanımdan sonra muhafaza yerine uygun şekilde geri koymakla,

c) İşyerindeki makina, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalardaki güvenlik donanımlarını kurallara uygun olarak kullanmak ve bunları keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemekle,

ç) İşyerinde, sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve ani bir tehlike ile karşılaştıklarında veya koruma tedbirlerinde bir aksaklık ve eksiklik gördüklerinde, işverene ve/veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisine derhal haber vermekle,

d) İşyerinde, teftişe yetkili makam tarafından tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesinde, işverenle ve/veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi ile sağlık ve güvenliğin korunması için işbirliği yapmakla,

e) Kendi görev alanında, çalışma çevresi ve şartlarının güvenli ve risklerden arınmış olmasının işveren tarafından sağlanmasında, işveren ve/veya iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi ile mevzuat uygulamaları doğrultusunda işbirliği yapmakla,

yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonu

Ulusal iş sağlığı ve güvenliği konseyi

MADDE 22- (1) Ülke genelinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak ihtiyaç, öncelik, politika ve stratejiler için öneriler geliştirmek, tavsiyelerde bulunmak üzere "Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi" kurulur. Konsey aşağıda belirtilen üyelerden oluşur.

- a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya Müsteşarı
- b) İş Teftiş Kurulu Başkanı
- c) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü
- ç) Çalışma Genel Müdürü
- d) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- e) Milli Eğitim Bakanlığında bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- f) Sağlık Bakanlığında bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- g) Sanayi ve Ticaret Bakanlığında bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- ğ) Çevre ve Orman Bakanlığında bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- h) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından bir Genel Müdür ya da Genel Müdür Yardımcısı
- ı) Devlet Personel Başkanlığından bir Başkan Yardımcısı ya da Daire Başkanı
- i) Yüksek Öğretim Kurulundan konu ile ilgili Profesör seviyesinde bir temsilci
- j) En çok üyeye sahip işveren sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- k) En çok üyeye sahip işçi sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- l) En çok üyeye sahip memur sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- m) Türkiye Tabipler Birliğinden en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- n) Türkiye Mühendis ve Mimarlara Odaları Birliğinden en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- o) İş sağlığı ve güvenliği alanında çalışma yapan sivil toplum kuruluşlarından bir temsilci

(2) İhtiyaç duyulduğunda konsey başkanının teklifi ve konseyin onayı ile üye sayısı 30'u geçmeyecek şekilde artırılabilir.

(3) Konseye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya Müsteşarı başkanlık eder. Konsey kararları toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu kararı belirler.

(4) Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyinin sekreteryaya hizmetleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(5) Konseyin gerekli görmesi halinde çalışma grupları oluşturulur. Aynı anda beşten fazla çalışma grubu oluşturulamaz. Her bir çalışma grubundaki üye sayısı dokuzu geçemez.

(6) Konseye üye olabilecek sivil toplum kuruluşlarının belirlenmesi, üye sayısının artırımı ve konsey çalışma usul ve esasları Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası

MADDE 23- (1) Çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması, sürdürülmesi ve sürekli iyileştirilmesi amacıyla yönelik olarak Bakanlıkça, ulusal iş sağlığı ve güvenliği politikası oluşturulur.

(2) Oluşturulan ulusal iş sağlığı ve güvenliği politikası belirli dönemlerde gözden geçirilerek ihtiyaçlara göre güncellenir.

Yürütme kurulu

MADDE 24- (1) Ulusal iş sağlığı ve güvenliği politikasının kamu adına uygulanması ve uygulamaların takibi için Bakanlık Müsteşarı başkanlığında aşağıdaki Bakanlık birimi yetkililerinden bir yürütme kurulu oluşturulur.

a) İş Teftiş Kurulu Başkanı

b) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü

c) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı

ç) Strateji Geliştirme Başkanı

(2) Yürütme kurulu her yıl Kasım ayında toplanır. Kurul iş sağlığı ve güvenliği konusunda Bakanlık ilgili birimlerince hazırlanan 1, 3, 5 yıllık eylem planlarının uygulanması ve uygulamaların takibi konuları ile ilgili diğer hususların işbirliği ve uyum içinde yürütülmesini sağlamakla görevlidir.

(3) Eylem planları, Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği politikası, yıllık faaliyetler ve istatistikler, Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen teklifler ile hükümetin genel politikaları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi

MADDE 25- (1) İşveren, bu Kanunun 17 inci maddesi gereğince sağlık ve güvenlikle ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili, bir veya daha fazla çalışanın, iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi olarak görev yapmasını sağlar.

(2) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcileri çalışan sayısı dikkate alınarak aşağıdaki sayılara göre belirlenir.

10-49	çalışanı bulunan işyerlerinde	1 temsilci
50-100	çalışanı bulunan işyerlerinde	2 temsilci
101-500	çalışanı bulunan işyerlerinde	3 temsilci
501-1000	çalışanı bulunan işyerlerinde	4 temsilci
1001-2000	çalışanı bulunan işyerlerinde	5 temsilci

2001-3000	çalışanı bulunan işyerlerinde	6 temsilci
3001-4000	çalışanı bulunan işyerlerinde	7 temsilci
4001 ve üzeri	çalışanı bulunan işyerlerinde	8 temsilci

(3) Birden fazla çalışan temsilcisinin bulunması gereken işyerlerinde, çalışan temsilcilerinin seçiminde temsilcilerin işyeri ve işletme genelinde dengeli olarak dağılımına özen gösterilir.

(4) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin, bu görevlerini yürütmeleri nedeniyle hiçbir şekilde hakları kısıtlanamaz.

(5) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin iş akitlerinin feshinde, 4857 sayılı İş Kanununun 18 inci maddesinde yer alan sınırlamalara bakılmaksızın, aynı Kanununun 18, 19, 20 ve 21 inci maddeleri hükümleri uygulanır.

(6) İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcilerinin seçimi, nitelikleri, görev süreleri, görev ve yetkileri ile ilgili usul ve esaslar Başkanlığın görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İş sağlığı ve güvenliği kurulu

MADDE 26- (1) İşveren, 50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu, üç aydan fazla süren işlerin yapıldığı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmak ve kurul tarafından iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun olarak alınan kararları uygulamakla yükümlüdür.

(2) Aralarında asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulması ve her bir işveren adına 50'den az çalışan bulunması halinde, çalışan sayısının tesbitinde asıl işveren ve alt işveren çalışanları birlikte değerlendirilir.

(3) Bir işyerinde birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla iş sağlığı ve güvenliği kurulunun oluşturulması halinde işverenler, kurulların faaliyetlerinden ve kararlarından, birbirlerinin çalışmalarını etkileyebileceği durumlarda birbirlerini haberdar ederler.

(4) Asıl işveren-alt işveren ilişkisi kapsamında, işverenlerce farklı iş sağlığı ve güvenliği kurullarının oluşturulması, kurul faaliyet ve kararlarının birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilmesi hallerinde, kurullar arasında işbirliği ve koordinasyon asıl işverence sağlanacaktır.

(5) İş sağlığı ve güvenliği kurulunun oluşumu, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları, işverene ait birden çok iş sağlığı ve güvenliği kurulu olması halinde bu kurullar arasındaki koordinasyon ve işbirliği ile ilgili usul ve esaslar, Başkanlığın görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

İşyeri Tehlike Sınıfı

Madde 27- (1) İşyerleri, iş sağlığı ve güvenliği açısından yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanları, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak az tehlikeli, tehlikeli, çok tehlikeli olmak üzere üç tehlike sınıfına ayrılır.

(2) İşyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından hangi tehlike sınıfına gireceği; bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlar ile iş kazası ve meslek hastalığı istatistikleri göz önünde bulundurularak, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü başkanlığında oluşturulan ve üyeleri aşağıda belirtilen komisyonca belirlenir.

a) İş Teftiş Kurulu Başkanlığından en az ilgili başkan yardımcısı seviyesinde bir temsilci

- b) Sağlık Bakanlığında en az genel müdür yardımcısı seviyesinde bir temsilci
- c) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığında en az genel müdür yardımcısı seviyesinde bir temsilci
- ç) En çok üyeye sahip işçi sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- d) En çok üyeye sahip memur sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- e) En çok üyeye sahip işveren sendikaları konfederasyonundan en az yönetim kurulu üyesi seviyesinde bir temsilci
- f) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünden bir uzman

(3) Komisyon her yıl Kasım ayında mutad olarak toplanır. Bakanlık gerektiğinde Komisyonu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Toplantıların gündemi üyelere toplantı tarihinden 15 gün önce bildirilir. Komisyonun sekreteryası İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

(4) Komisyon, kararlarını salt çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Başkanın oyu kararı belirler. Komisyon kararı, karar defterine yazılır ve üyeler tarafından imzalanır.

(5) Komisyon kararı esas alınarak Bakanlıkça İşyerleri Tehlike Sınıfları Tebliği yayımlanır.

İzinler ve belgelendirme

MADDE 28- (1) İşyeri bina ve eklentileri, çalışma ortam ve şartları, işin her aşamasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanları, toplu veya kişisel korunmayı sağlayıcı donanım ve benzerlerinin bu Kanuna ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine uygunluğu yönünden izin ve belge alınması gereken işyerleri, işler veya ürünler ile bu izin ve belgelerin alınmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

İşletme Belgesi

MADDE 29- (1) Bu kanun kapsamında yer alan işyerlerinde; işyerinin büyüklüğü, tehlike sınıfı, işin özelliği ve çalışan sayısı bakımından hangi işyerleri için Bakanlığa başvurularak işletme belgesi alınacağı, müracaatta ne tür belge, plan, proje ve raporların hazırlanacağı Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(2) İşletme Belgesi alınması zorunlu olan işyerleri bu belge alınmadan açılmaz. Bu belge alınmadan açılan işyerleri işletme belgesi alınıncaya kadar kapatılır.

(3) İşyerinin açılmasına izin vermeye yetkili makamlar bu izni vermeden önce, iş mevzuatına göre Bakanlıktan alınması gerekli işletme belgesinin varlığını araştırır. Bakanlıktan işletme belgesi alınmayan işyerlerine ilgili makamlarca açılma izni verilemez.

Üretici ve tedarik edenlerin yükümlülükleri

MADDE 30- (1) İş ekipmanı, kişisel koruyucu donanım, hammadde, yarı mamul ve mamul maddeleri üreten, temin veya tedarik edenler ile işyeri dışından bakım onarım, servis ve benzeri hizmetleri sağlayan kişi, kurum ve kuruluşlar, bu ürün ve hizmetlerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğunu sağlamakla yükümlüdürler.

İşin durdurulması veya işyerinin kapatılması

MADDE 31- (1) İş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili iş müfettişleri tarafından işyeri bina ve eklentilerinde, çalışma yöntem ve şekillerinde, iş ekipmanlarında çalışanlar açısından hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde, bu tehlike giderilinceye kadar komisyon kararıyla, tehlikenin niteliğine göre iş tamamen veya kısmen

durdurulur ya da işyeri kapatılır. Bu maddede belirtilen yönetmeliklerdeki şartlar yerine getirilmeden; durdurulan ya da kapatılan işe devam edilemez.

(2) Komisyon, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili iki müfettiş, çalışan temsilcisi, işveren temsilcisi ve bölge müdürü olmak üzere beş üyeden oluşur. Komisyona katılan müfettişlerden biri işin durdurulmasını ya da işyerinin kapatılmasını teklif eden müfettiştir. Komisyona kıdemli iş müfettişi başkanlık eder. Komisyonun çalışmaları ile ilgili sekreteryaya işleri bölge müdürlüğü tarafından yürütülür.

(3) Bu maddeye göre verilecek durdurma ya da kapatma kararına, işveren yerel iş mahkemesine altı iş günü içinde itiraz edebilir. İş mahkemesine itiraz, işin durdurulması ya da işyerinin kapatılması kararının uygulanmasını durdurmaz. Mahkeme itirazı öncelikle görüşür ve altı iş günü içinde karara bağlar. Kararlar kesindir.

(4) İşyeri için, bu Kanunun 28 ve 29 uncu maddelerine göre iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerekli izin ve/veya belgelerin alınmış olması bu madde hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(5) İşveren, bu maddenin birinci fıkrası gereğince işin tamamen veya kısmen durdurulması ya da işyerinin kapatılması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür.

(6) Kamu Kurum ve Kuruluşları ile diğer işyerlerinde işin kısmen veya tamamen durdurulması ya da işyerinin kapatılması işlemleri, yeniden çalışmaya izin verme şartları, acil hallerde işin durdurulmasına ya da işyerinin kapatılmasına karar verilinceye kadar geçecek sürede alınacak tedbirlere ait hususlar ile komisyonda görev alacak çalışan ve işveren temsilcilerinin nitelikleri, seçimi, komisyonun çalışma usul ve esasları Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

(7) Askeri işyerleri ile yurt emniyeti için gerekli maddeler üretilen işyerlerinde işin durdurulması ya da işyerinin kapatılması, oluşturulacak komisyonun yapısı, çalışma usul ve esasları Milli Savunma Bakanlığı ve Bakanlıkça birlikte hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Sağlık ve güvenlik yönetmelikleri

MADDE 32- (1) Bakanlık, ihtiyaçları dikkate alarak ülke genelinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, sürdürülmesi ve sürekli iyileştirilmesi amacıyla yönelik olarak aşağıdaki alanlar ile iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerek görülen diğer alanları kapsayan yönetmelikler çıkarabilir.

- a) İşyeri bina ve eklentileri,
- b) İş ekipmanlarının kullanımı,
- c) Kimyasal maddelerle çalışmalar,
- ç) Patlayıcı ortamlar,
- d) Kanserojen ve mutajen maddeler,
- e) Elle taşıma,
- f) Güvenlik ve sağlık işaretleri,
- g) Ekranlı araçlarla çalışmalar,
- ğ) Gürültü,
- h) Titreşim,
- ı) Yapı işleri,
- i) Geçici veya belirli süreli işler,

- j) Biyolojik etkenler,
- k) Kişisel koruyucu donanımlar,
- l) Yeraltı ve yerüstü maden üretimi,
- m) Sondajla maden çıkarılması,
- n) Asbestle çalışmalar,
- o) Elektromanyetik alanlar,
- ö) Optik radyasyon,

ALTINCI BÖLÜM

Teftiş

Devletin yetkisi

MADDE 33- (1) Çalışma hayatının bu Kanun hükümleri uyarınca izlenmesi ve teftişi, devlet adına iş sağlığı ve güvenliği konusunda teftiş ile görevli iş müfettişlerince yapılır.

(2) Kamu Kurum ve Kuruluşlarının iş sağlığı ve güvenliği yönünden izlenmesi ve teftişi ile sonuçlarına ait işlemler Bakanlar Kurulu kararıyla çıkarılacak olan yönetmeliğe göre yürütülür.

(3) Askeri işyerleriyle yurt emniyeti için gerekli maddeler üretilen işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftişi ile sonuçlarına ait işlemler Milli Savunma Bakanlığı ile Bakanlıkça birlikte hazırlanacak yönetmeliğe göre yürütülür.

Müfettişin Yetkisi

MADDE 34- (1) 31 inci madde hükümlerinin uygulanması için, teftişe yetkili iş müfettişleri, çalışanların sağlığı ve güvenliği konusunda işyerlerini; her zaman izlemek, incelemek, araştırmak, teftiş etmek ve bu Kanuna aykırılık oluşturan eylemlere rastladıklarında, bu halleri önlemek yetkisine sahiptirler.

(2) İşverenler, işveren vekilleri, çalışanlar, inceleme ve teftiş konusu ile ilgili görülen diğer kişiler, görevli iş müfettişleri tarafından teftiş ve izleme nedeniyle çağırıldıkları zaman gelmek, ifade ve bilgi vermek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek, birinci fıkrada yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermek, bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

(3) Teftişe yetkili iş müfettişleri tarafından tutulan tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.

Müfettişin yükümlülüğü

MADDE 35- (1) Teftişe yetkili iş müfettişleri, görevlerini yaparken işin normal gidişini, üretim ve hizmet akışını, inceledikleri konunun niteliğine göre mümkün olduğu kadar aksatmamak, durdurmamak ve güçleştirmemekle ve resmi işlemlerin yürütülüp sonuçlandırılması için, açıklanması gerekmedikçe, işverenin ve işyerinin meslek sırları ve şartları, ekonomik ve ticari durumları ile çalışanın sağlık ve kişisel bilgileri hakkında gördükleri ve öğrendikleri hususları gizli tutmak ve kendileri tarafından bilgileri ve ifadeleri alınan yahut kendilerine başvuran veya ihbarda bulunan çalışanların ve başka kişilerin kimliklerini açıklamamakla yükümlüdürler.

Çalışan ve işverenin sorumluluğu

MADDE 36- (1) İşveren veya işveren vekillerinin, teftişe yetkili iş müfettişleri tarafından ifade ve bilgilerine başvurulana çalışanlara, gerek doğrudan, gerekse dolaylı olarak

olumsuz telkinlerde bulunmaları, çalışanları gerçeği saklamaya veya değiştirmeye yönlendirmeleri veya herhangi bir suretle zorlamaları ya da çalışanların ve/veya temsilcilerinin ilgili makamlara başvurmaları, haber ve ifade vermeleri nedeniyle, çalışanlara kötü davranışlarda bulunamazlar.

(2) Çalışanların, çalıştıkları veya ayrıldıkları işyerleri veya işverenleri hakkında gerçeğe uygun olmayan ihbar ve şikâyetle bulunarak yetkili kişi, kurum ve kuruluşları gereksiz işlemlerle meşgul etmeleri veya işverenleri haksız yere kötü duruma düşürmeye kalkışmaları ve iş müfettişlerince kendilerinden sorulan hususlar için gerçeğe aykırı cevaplar vererek teftiş yapılmasını güçleştirmek veya yanlış bir sonuca vardırarak gibi kötü niyetli davranışlarda bulunamazlar.

Genel kolluk kuvvetlerinin yardımı

MADDE 37- (1) Bu Kanun hükümlerinin tam ve gerektiği gibi uygulanabilmesi için işyerlerini teftişe yetkili iş müfettişlerinin gerekli görmeleri ve istemeleri halinde, genel kolluk kuvvetleri, iş müfettişlerinin görevlerini yapabilmelerini sağlamak üzere her türlü yardımda bulunmakla yükümlüdürler.

YEDİNCİ BÖLÜM

İdari Yaptırımlar

İdari Para Cezaları

MADDE 38- (1) Bu Kanunun; 5 inci maddesindeki bildirim yükümlülüğüne aykırı davranan işveren veya işveren vekiline her çalışan için yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde takip eden her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanır. Aynı maddede öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu fıkrafta öngörülen idari para cezaları, 4857 sayılı Kanunun 98 inci maddesine göre idari para cezası uygulanmış olan işveren veya işveren vekillerine uygulanmaz.

(2) Bu Kanunun; 6 ncı maddesinin birinci, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 7, 8, 10 ve 12 nci maddesi hükümlerine, 11 inci maddesi üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkra hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline, alınmayan her iş sağlığı ve güvenliği tedbiri için ikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde, alınmayan her bir tedbir ve her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanır.

(3) Bu Kanunun 9 uncu maddesi birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline beşyüz Türk Lirası, aynı maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası, idari para cezası uygulanır.

(4) Bu Kanunun; 11 inci maddesi birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline ikibin Türk Lirası, aynı maddenin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı olarak yedinci fıkrasında öngörülen yönetmeliklerin hükümlerinde belirtilen usul ve esaslara uygun kişileri görevlendirmeyen veya hizmet almayan, işveren veya işveren vekiline görevlendirmedeği her kişi için bin Türk Lirası, idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde; işyeri sağlık ve güvenlik biriminin oluşturulmamasını, görevlendirmenin yapılmamasını veya hizmetin alınmamasını takip eden her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanır.

(5) Bu Kanunun 13 üncü maddesi birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline beşyüz Türk Lirası, aynı maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası, idari para cezası uygulanır.

(6) Bu Kanunun; 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak risk değerlendirmesi yapmayan işveren veya işveren vekiline üçbin Türk Lirası, aynı maddenin

ikinci fıkrasında belirtilen koruyucu tedbirlere ve kullanılması gereken koruyucu ekipmana karar vermeyen, alınan kararları uygulamayan, 20 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne aykırı davranan işveren veya işveren vekiline beşyüz Türk Lirası, idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde ceza birbuçuk katı olarak uygulanır. 14 üncü maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

(7) Bu Kanunun; 15 inci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline bildirilmeyen, kaydı tutulmayan, incelemesi yapılmayan, raporu düzenlenmeyen her iş kazası ve meslek hastalığı için bin Türk Lirası, aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenlere beşyüz Türk Lirası, aynı maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen yönetmeliklerin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

(8) Bu Kanunun; 16 ve 17 nci maddelerinde öngörülen hükümlere aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline ikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde ceza, birbuçuk katı olarak uygulanır.

(9) Bu Kanunun; 18 inci maddesinin bir ila yedinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline eğitim verilmeyen her kişi için ikiyüz Türk Lirası, aynı maddenin sekizinci fıkrasında öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için yüz Türk Lirası, idari para cezası verilir.

(10) Bu Kanunun; 19 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline sağlık gözetimine tabi tutulmayan her çalışan için ikiyüz Türk Lirası, aynı maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

(11) Bu Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası, aynı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

(12) Bu Kanunun 25 inci maddesinin birinci ila dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı davranan işveren veya işveren vekiline iki yüz Türk Lirası, aynı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası, idari para cezası verilir.

(13) Bu Kanunun, 26 nci maddesinin bir ila dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı davranan işveren veya işveren vekiline bin Türk Lirası, aynı maddenin beşinci fıkrasında belirtilen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanır.

(14) Bu Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen yönetmeliklerin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya işveren vekiline yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

(15) Bu Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak işletme belgesini almadan bir işyeri açan, aynı maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı olarak kapatılan işyerini işletme belgesi almadan açan işveren veya işveren vekiline sekizbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(16) Bu Kanunun 31 inci maddesinde belirtilen yönetmelikteki şartları yerine getirmeden; durdurulan işi devam ettiren, kapatılan işyerini izinsiz açan işveren veya işveren vekiline beşbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(17) Bu Kanunun 32 nci maddesinde öngörülen yönetmeliklerin hükümlerine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline, alınmayan her iş sağlığı ve güvenliği tedbiri için yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Aykırılığın devamı halinde, alınmayan her bir tedbir ve her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanır.

(18) Bu Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 36 ncı maddesi hükümlerine aykırı davranan işveren veya işveren vekiline sekizbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(19) İş müfettişlerinin bu Kanundan veya diğer kanunlardan doğan teftiş ve izleme görevlerinin yerine getirilmesi sırasında, görevlerini yapma ve sonuçlandırmaya engel olan kimselere, fiil suç oluşturmadığı takdirde sekizbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar

MADDE 39- (1) Bu Kanunda belirtilen idari para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle işyerinin kayıtlı olduğu bölge müdürlüğünce verilir.

(2) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(3) Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezaları, tahsilâtı yapan ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hizmetlerde kullanılmak üzere Bakanlık adına açılacak hesaba en geç tahsilâtın yapıldığı tarihi takip eden 30 gün içinde aktarılır. Hesaba aktarılan paranın kullanımı ile ilgili bir komisyon kurulur.

(4) Tahsil edilen paranın kullanımı, komisyonun teşekkülü ve çalışması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 40- (1) 4857 sayılı İş Kanununun; 72, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 95, 105 inci ve geçici ikinci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) İş Kanununun 63 üncü maddesinin dördüncü fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

(3) İş Kanununun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "72 nci maddesi hükümlerine aykırı olarak bu maddede belirtilen yerlerde 18 yaşını doldurmamış erkek çocukları ve gençleri ve her yaştaki kadınları çalıştıran," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(4) İş Kanununun 98 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "85 inci madde kapsamındaki işyerlerinde ise çalıştırılan her işçi için bin Yeni Türk Lirası," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Diğer mevzuatta iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 4857 sayılı İş Kanununun; 77, 78, 79, 80 ve 88 inci maddelerine göre yürürlükte olan yönetmelikler bu Kanunun ilgili maddelerine göre hazırlanacak yeni yönetmelikler çıkarılıncaya kadar yürürlükte kalır.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette olan ve İş Kanunu kapsamına girmeyen, ancak bu Kanun kapsamına giren işyerlerinin işveren veya işveren vekilleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde işyerlerini ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadır.

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu kanunda geçen "Türk Lirası" ibaresi karşılığında, uygulamada 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para "Yeni Türk Lirası" olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Çalışanların 4857 sayılı Kanun ve yürürlükteki diğer mevzuat gereği daha önce alınmış bulunan sağlık raporları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 41- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.